

## PROFESYONEL ve AMATÖR FUTBOLCULARIN BAŞARI MOTİVASYONU FARKLILIKLARI ve SPORTİF TECRÜBE İLE İLİŞKİSİ

Alper ASLAN \*

Emin KURU \*\*

### ÖZET

Bu araştırmanın amacı, profesyonel ve amatör futbolcuların başarı motivasyonu farklılıklarını ve sportif tecrübenin başarı motivasyonu üzerindeki etkilerini incelemektir. Bu amaçla, 1.ligden 19, 2.ligden 22, 3.ligden 21 ve amatör ligden 22 futbolcu olmak üzere, 18-25 yaş arası toplam 84 kişilik araştırma grubu oluşturuldu. Araştırma grubundaki futbolcuların sportif tecrübelerinin belirlenmesinde 9 soruluk araştırmacı tarafından hazırlanan anket, başarı motivasyonunun belirlenmesinde ise 3 alt ölçek maddesinden oluşan ( Güç Gösterme Güdüsü, Başarıya Yaklaşma Güdüsü, Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ) 40 soruluk likert tipi envanter kullanıldı. Başarı motivasyonu farklılıklarının belirlenmesinde 3 x 4 varyans analizi, sportif tecrübe farklılıklarının belirlenmesinde 1 x 4 varyans analizi ve sportif tecrübenin başarı motivasyonu ile ilişkisinin saptanmasında pearson korelasyon tekniği kullanıldı. Araştırma sonuçlarının gösterdiğine göre tüm profesyonel futbolcuların Güç Gösterme ve Başarıya Yaklaşma Güdüleri amatör futbolculardan yüksek bulunmuştur ( $p<0.05$ ). 2. ve 3.lig futbolcularının bu güdüleri arasında farklılık bulunamazken ( $p>0.05$ ), 1.lig futbolcularının değerleri 2. ve 3.lig futbolcularından anlamlı derecede yüksektir ( $p<0.05$ ). Ayrıca 1.lig futbolcularının başarısızlıktan kaçınma güdüleri diğer tüm gruplardan yüksek bulunmuştur ( $p<0.05$ ). 2. ve 3.lig futbolcuları arasında fark bulunamazken ( $p>0.05$ ), bu futbolcuların Başarısızlıktan Kaçınma Güdülerinin amatör futbolculardan yüksek olduğu tespit edilmiştir ( $p<0.05$ ). Sportif tecrübeyle, 1.lig futbolcularının Başarısızlıktan Kaçınma Güdüleri arasında zayıf pozitif, 2.lig futbolcularının ise Sportif tecrübeleri ile Güç Gösterme Güdüleri arasında zayıf negatif ilişki tespit edilmiştir ( $p<0.05$ ).

**Anahtar Kelimeler:** Başarı Motivasyonu, Sportif Tecrübe

---

\* Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, ANKARA

\*\* Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA

## ACHIEVEMENT MOTIVATION DIFFERENCES OF PROFESSIONAL AND AMATEUR SOCCER PLAYERS AND RELATIONSHIP WITH SPORT EXPERIENCE

### ABSTRACT

The purpose of this study was to determine 1., 2., 3. league and an amateur league soccer teams achievement motivation differences and also to determine effects of sport experience on achievement motivation. For this purpose, from 1. league (n=19), from 2. league (n=22), from 3. league (n=21) and from an amateur league (n=22) male soccer players were selected as a subject. To get sport experience of the subject, 9-question scala, which was prepared by investigator has been applied. The achievement motivation levels of the subjects have been determined by using likert type, 40 question scala, which was composed of three subscales ( motive to display power, motive to approach succeed, motive to avoid failure ). The significant differences among groups' achievement motivation and sport experiences have been tested by Anova. Relationship between sport experience and achievement motivation have been tested by pearson correlation. As a result, according to motive to display power and motive to approach succeed, all professional players got higher scores than amateur players ( $p<0.05$ ) and there weren't any significant differences between 2., and 3. league players ( $p>0.05$ ). According to motive to avoid failure, 1. league players got significantly higher scores than all other players ( $p<0.05$ ), and there weren't any differences between 2. and 3. leagues teams ( $p>0.05$ ). Besides these, there was a poor positive relationship between sport experience and motive to avoid failure of 1. league players and poor negative relationship between sport experience and motive to display power of 2. league players ( $p<0.05$ ).

**Key Words:** Achievement Motivation, Sport Experience

### GİRİŞ

Son yıllarda spor ve spor bilimi etkileşimi ile sportif performansın yükseltilmesinde kondisyonel özelliklerin yanısıra psikolojik özelliklerinde geliştirilmesinin önemi anlaşılmıştır. Performansın yükseltilmesinde önemli etkileri olan psikolojik faktörlerin başında sporcunun motivasyonu gelir. Motivasyonun derecesi ve başarı arasındaki ilişkinin özellikle sporda çok önemli olduğu gayet açıktır. Motive edici etkisi düşük olan bir durumun, düşük bir başarıyla sonuçlanması muhakkaktır. Her insan kendisini tatmin eden ve huzur verici durumları arama, rahatsız eden durumlardan ise kaçınma eğilimi gösterir. Arama ve kaçınma eğilimleri motiflerin yapısında mevcuttur. Hangi eğilim daha ağır basarsa ona yönelik motifler gözüktür. Buna göre başarı motifi başarıya yaklaşma veya başarısızlıktan kaçınma, arkadaşlık motifi ise itibar arama ve reddedilmekten kaçınma şeklinde ortaya çıkar<sup>(12)</sup>. Başarı motivasyonunun günümüzdeki sosyo-zihinsel teorisi (Ames, 1984, Ames & Ancpen 1988, Dweek, 1986, Elliot & Dweek 1988, Nicholls, 1984a; 1984b; 1989) başarıyı açıklayan iki ana perspektifin olduğunu göstermektedir. Bunlar göreve bağlılık ve iradeye bağlılıktır. Göreve bağlılık söz konusu olunca dikkat aktivitenin öğrenilmesini ve geliştirilmesini kapsarken, iradeye bağlılık söz konusu olduğunda ise ilk amaç diğerlerinin arasında en iyi olmaktır<sup>(8)</sup>.

Başarı motivasyonu ile ilgili en önemli yaklaşımlardan birisi olan Mc Clelland ve Atkinson'un başarı motivasyonu modeli başarı gereksinimini açıklamaya çalışan, kompleks

davranışsal ve matematiksel bir yaklaşımdır<sup>(15)</sup>. Bu modele göre başarı gereksinmesini etkileyen bireysel faktörler başarıya motifi (Ms) ve başarısızlıktan kaçınma motifi (Maf)'dır ve Başarı motivasyonu  $n(Ach)=Ms-Maf$  olarak formüle edilir<sup>(5,10,15)</sup>. Formül sonucunda yüksek değer alanların diğerlerine oranla başarıya motifleri daha yüksektir ve başarı kazanılabilecek ortamlara girme eğilimindedirler. Sporcunun yarışma ortamına girmekten kaçınması ise başarısızlıktan kaçınma motifinin belirleyicisidir ve kişinin stres düzeyi ile ilişkilidir. Atkinson ve Mc Clelland güdülenme ölçütü olarak bireysel özellikleri temele almanın eksik bir yaklaşım olacağını düşünerek başarı motivasyonuna durumsal yaklaşım modelini geliştirmişlerdir. Bu modele göre başarı motivasyonu bireyin başarı olasılığı (Ps) ve başarı teşvik değeri (Is) gibi durumsal faktörlerden etkilenir ve  $Is = 1-Ps$  dir. Formülden de anlaşılacağı üzere başarı teşvik değeri yükseldikçe başarı olasılığı düşer ve sporcular en yüksek motivasyon seviyesine  $Is=0.50$  ve  $Ps=0.50$  olduğunda ulaşırlar. Bireysel ve durumsal faktörler birlikte ele alındığında ise  $n(Ach)=(Ms-Maf).(Ps.Is)$  şeklinde formüle edilmektedir. Atkinson (1964), başarı motifi düşük, başarısızlıktan kaçınma güdüsü yüksek olan bir sporcunun belirli dışsal ödüller verilerek yarışma ortamına çekilebileceğinden hareketle başarı motivasyonu modeline dış motivasyonu (Mext)eklemiş ve  $n(Ach)=(Ms-Maf).(Ps.Is) + Mext$  şekline dönüşmüştür<sup>(5,10)</sup>.

Kendine güven ve kendine yarar sporcuların yüksek veya düşük başarı motivasyonuna sahip olmasında ana faktörlerdir. Banduras'ın kendine yarar teorisi başarının başarıyı getireceğini ve kazanılan başarıların daha ileride olabilecek başarıya zemin hazırladığını belirtmektedir. Bir çok araştırma sonucunun gösterdiğine göre tecrübeli sporcular düşük stres düzeyine, depresyona ve gerilime sahiptir. Ayrıca tecrübeli sporcuların kendilerine güvenleri ve başarı motifleri tecrübesiz sporculardan yüksektir<sup>(4)</sup>.

Sportif tecrübe bireyin stresse karşı toleransını belirleyen önemli bir unsurdur. Tecrübesiz bir sporcunun performansını olumsuz yönde etkileyen bir durum tecrübeli bir sporcunun performansını artırmada kullandığı bir araç olarak karşımıza çıkabilmektedir<sup>(7)</sup>.

Bu çalışmanın amacı profesyonel 1., 2., 3. lig ve amatör futbolcuların başarı motivasyonu farklılıklarını ve sportif tecrübenin başarı motivasyonu ile ilişkili olup olmadığını belirlemektir.

## **YÖNTEM**

**Araştırma Grubu:** Bu çalışmada 1. ligden 19, 2. ligden 22, 3. ligden 21 ve amatör ligden 22 futbolcu olmak üzere, 18-25 yaş arası toplam 84 kişilik araştırma grubu oluşturulmuştur.

**Veri Toplama Aracı:** Araştırma grubundaki sporcuların sportif tecrübelerini belirlemek amacıyla 9 soruluk sportif tecrübe anketi geliştirildi. Değerlendirmede ankette bulunan sorulara soldan sağa 1-2-3-4 şeklinde puanlar verildi. Anket, araştırma grubundaki sporcuların kaç yıldır futbol oynadıkları, futbola başlama yaşları, antrenman yapma sıklıkları, antrenmanların süresi ve görev aldıkları müsabaka sayısını içeren sorulardan oluşmaktadır. Araştırma grubundaki

sporcuların başarı motivasyonlarını belirlemek için kullanılan envanterin (Weiss, 1982) Türkiye için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tiryaki (1997) tarafından yapılmış ve “ Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği” adı altında 1. Uluslararası Spor Psikolojisi sempozyumunda yayınlanmıştır. Bu envanter üç alt ölçek maddesinden oluşmaktadır (Güç Gösterme Güdüsü, Başarıya Yaklaşma Güdüsü, Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü). Değerlendirmede envanterde bulunan sorulara “hiçbir zaman” cevabını verenler 1 puan, “çok az” cevabını verenler 2 puan, “bazen” cevabını verenler 3 puan, “sık sık” cevabını verenler 4 puan, “her zaman” cevabını verenler ise 5 puan elde ettiler. Altölçek maddelerine ilişkin puanlar her bir altölçek maddesi ile ilgili sorulardan elde edilen puanların toplanması ile belirlendi. Futbolcuların eşit ruh durumlarının yakalanabilmesi amacıyla anket ve envanter tüm takımlara müsabaka döneminde ve antrenman öncesinde uygulandı.

**Verilerin Analizi:** Takımların Güç Gösterme Güdüsü, Başarıya Yaklaşma Güdüsü ve Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü puanları arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı (3x4) varyans analizi ile sportif tecrübeleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı (1x4) varyans analizi ile farklılıkların hangi gruptan kaynaklandığı ise Tukey-B testi ile belirlendi. Sportif tecrübenin başarı motivasyonu ile ilişkili olup olmadığı başarı motivasyonunu oluşturan alt ölçek maddeleri ile sportif tecrübe puanları arasında uygulanan pearson korelasyon tekniği ile belirlendi. İstatistiksel işlemlerin yapılmasında S.P.S.S.6.0 paket program kullanıldı ve yanılma düzeyi 0.05 olarak seçildi.

## **BULGULAR**

Verilerin istatistiksel analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

**Tablo 1: Araştırma Grubunun Güç Gösterme Güdüsü (G.G.G), Başarıya Yaklaşma Güdüsü (B.Y.G), Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü (B.K.G) Farklılıklarını Gösteren Varyans Analizi**

Lig Türü	G.G.G			B.Y.G			B.K.G		
	X	SD	F	X	SD	F	X	SD	F
1.Lig	45.68	4.58	18.54*	61.10	5.32	14.28*	41.16	4.32	11.21*
2.Lig	41.23	5.58		54.41	8.57		37.95	5.10	
3.Lig	39.29	6.07		52.29	9.48		35.52	7.44	
Amatör	33.54	4.81		45.45	6.62		31.59	4.40	

\*(p<0.05)

Tablo 1.'de görüldüğü gibi araştırma grubunun G.G.G, B.Y.G, B.K.G puanları ortalaması arasında yapılan varyans analizi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı ise uygulanan Tukey-B testi ile belirlenmiş ve Tablo 2' sunulmuştur.

**Tablo 2: G.G.G; B.Y.G; B.K.G İçin Yapılan Tukey-B Testi**

Lig Türü	G.G.G				B.Y.G				B.K.G			
	1.lig	2.lig	3.lig	Amatör	1.lig	2.lig	3.lig	Amatör	1.lig	2.lig	3.lig	Amatör
1. lig		*	*	*		*	*	*			*	*
2. lig				*				*				*
3. lig				*				*				*
Amatör												

Tablo 2'de görüldüğü gibi Tukey-B testi sonuçları G.G.G ve B.Y.G puanları bakımından 1.lig-2.lig, 1.lig-3.lig, 1.lig-amatör lig, 2.lig-amatör lig ve 3.lig-amatör lig takımları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ( $p<0.05$ ). B.K.G puanları arasındaki farklılıkların ise 1.lig-3.lig, 1.lig-amatör lig, 2.lig-amatör lig, 3.lig-amatör lig takımları arasında olduğu saptanmıştır ( $p<0.05$ ).

**Tablo 3: Araştırma Gruplarının Sportif Tecrübe Farklılıklarını Gösteren Varyans Analizi**

Lig Türü	X	SD	F
1.lig	10.00	1.89	28.44*
2.lig	8.45	1.74	
3.lig	9.09	1.51	
Amatör	5.64	1.33	

\*( $p<0.05$ )

Sportif tecrübe puanları arasındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan 1 x 4 varyans analizi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğu ise Tukey-B testi ile belirlendi.

**Tablo 4: Sportif Tecrübe Farklılıklarını Gösteren Tukey-B Testi Sonuçları**

Lig Türü	1. lig	2. lig	3. lig	Amatör
1. lig		*		*
2. lig				*
3. lig				*
Amatör				

Tablo 4'de görüldüğü gibi Tukey-B testi sonuçları sportif tecrübe farklılıklarının 1.lig-2.lig, 1.lig-amatör lig, 2.lig-amatör lig, 3.lig-amatör lig takımları arasında olduğunu göstermektedir ( $p<0.05$ ).

**Tablo 5: Araştırma Grubunun G.G.G; B.Y.G ve B.K.G' lerinin Sportif Tecrübeleriyle İlişkisi**

Başarı Motivasyonu	Sportif Tecrübe 1. lig	Sportif Tecrübe 2. lig	Sportif Tecrübe 3. lig	Sportif Tecrübe Amatör
G.G.G	.30	-.47*	-.34	.14
B.Y.G	.40	-.29	.21	.32
B.K.G	.49*	-.38	.12	.26

\*(p<0.05)

Tablo 5'de görüldüğü gibi 1.lig futbolcularının G.G.G ve B.Y.G' leri ile sportif tecrübeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (p>0.05). B.K.G' sü ile sportif tecrübe arasında ise düşük anlamlılık düzeyinde bir ilişki saptanmıştır (p<0.05). 2.lig futbolcularının ise B.Y.G ve B.K.G'leri ile sportif tecrübeleri arasında negatif ancak anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki varken (p>0.05), 3.lig futbolcularının G.G.G'leri ile sportif tecrübeleri arasında negatif ancak anlamlı olmayan bir ilişki saptanmıştır (p>0.05). B.Y.G ve B.K.G'leri ile sportif tecrübeleri arasında ise pozitif fakat anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki tespit edilmiştir (p>0.05). Amatör futbolcuların ise G.G.G, B.Y.G ve B.K.G'leri ile sportif tecrübeleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır (p>0.05).

#### **TARTIŞMA ve SONUÇ**

Bu araştırmanın ilk problemi profesyonel 1.,2.,3.lig ve amatör futbolcuların başarı motivasyonları açısından incelenmesiydi ve bu amaç doğrultusunda başarı motivasyonunu oluşturan üç altölçek maddesi ayrı ayrı incelendi. Araştırma bulguları futbolcuların oynadığı lig seviyesindeki artışa paralel olarak başarı motiflerinde de artış olduğunu göstermektedir. Bu sonuç literatürdeki birçok araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Dunleavy ve Decs (1990), elit sporcuların başarı motiflerinin daha düşük seviyedeki sporculardan yüksek olduğunu ve başarı motifi düşük olan sporculara oranla daha fazla yarışmaya girme eğiliminde oldukları sonucuna varmışlardır<sup>(49)</sup>. Coşkuntürk (1988) ise, branşında milli olmuş sporcuların motivasyon düzeylerinin milli olmamış sporculardan yüksek olduğunu bildirmiştir<sup>(6)</sup>. Frederic ve ark. (1996), Vance ve Edward (1989), Bruce (1986), Highlen ve Beneath (1994) yaptıkları çalışmalarda elit sporcuların başarı motivasyonlarını yüksek bulmuşlardır<sup>(4,9)</sup>. Bu araştırmada lig seviyesindeki artışa paralel olarak başarı motifinin de artış göstermesi birçok faktöre bağlı olarak ortaya çıkmış olabilir. Thomas (1996)'a göre kendine güven başarı motivasyonunda anahtar kelimedir ve elit sporcuların kendilerine güvenleri daha fazladır<sup>(17)</sup>. Fodera (1982) ise egzersiz yapma sıklığı ile başarı motifi arasındaki ilişkiyi incelemiş ve daha fazla egzersiz yapanların yüksek başarı motifine sahip oldukları sonucuna varmıştır<sup>(16)</sup>. Spora katılım nedenleri ve uygun hedefler belirlemenin elit sporcuların başarı motiflerinin yüksek çıkmasında etkili olabilir. Yapılan birçok çalışma elit sporcuların daha uygun hedefler belirlediklerini göstermektedir<sup>(13)</sup>. Bunun yanında başarı motifi düşük sporcuların çoğunlukla rekreasyon türü aktivitelere katılmaya eğilimli oldukları bazı

araştırmacılar tarafından belirtilmektedir<sup>(3)</sup>. Bunun yanında, bu araştırmada lig seviyesindeki artışa paralel olarak başarı motifinin de artması sporculara verilen dışsal ödül farklılıklarından kaynaklanabilir.

Araştırma sonuçlarının gösterdiğine göre profesyonel futbolcuların başarısızlıktan kaçınma güduları amatör futbolculardan yüksek bulunmuştur. Literatürde bulunan birçok çalışmada ise elit sporcuların kendilerine olan yüksek güven duygusunun iç motivasyonlarını artırdığı ve bu sporcuların bu duygular ile yarışma ortamına girme eğiliminde olduklarını, başarısızlıktan kaçınma duygularının ise daha az başarılı sporculardan düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu çelişki ülkemizde özellikle 1.lig futbolcuları olmak üzere profesyonel futbolcular üzerindeki baskıların fazla olmasına bağlanabilir. Bütün sporcular kazanmaları için büyük bir baskı altındadırlar. Kendilerini ispatlamak ve diğer insanların beklentilerine cevap verebilmek için mücadeleleri kazanmak durumundadırlar ve bu duygu onları başaramama korkusunun yarattığı stres durumuna sokar. Bu baskı elit sporcular üzerinde daha fazla oluşur. Çünkü onlardan beklentiler daha fazladır ve onlar daha önce bu beklentilere cevap vermişlerdir. Bundan dolayı sporcu başarı kazandıkça ondan beklentiler artacak ve dolayısıyla sporcu üzerinde daha fazla baskı oluşacaktır. 1.lig futbolcularında sportif tecrübe arttıkça başarısızlıktan kaçınma güdüsünün artması da aynı faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmış olabilir. Cox (1990)'a göre sporcunun yarışma ortamına girmekten kaçınması başarısızlıktan kaçınma motifinin belirleyicisidir ve kişinin stres düzeyi ile ilişkilidir<sup>(4)</sup>. Diğer taraftan elit sporcuların üzerlerinde oluşan stresle mücadele etme yeteneklerinin amatör sporculara oranla daha yüksek olduğu, duygu odaklamalı başa çıkma, bilişsel tekrardan yapılanma, kaçınma, gevşeme, hedef belirleme, imgeleme, kendi kendini motive etme tekniklerini kullanarak karşı karşıya kaldıkları stres ile başa çıkabildikleri tespit edilmiştir<sup>(11,14)</sup>.

Bu çalışmada 1.lig futbolcularının başarısızlıktan kaçınma güduları ile sportif tecrübeleri arasında pozitif ve 2.lig futbolcularının güç gösterme güduları ile sportif tecrübeleri arasında negatif düşük anlamlılık düzeyinde bir ilişki bulunmuştur ( $p<0.05$ ). Literatürde sportif tecrübenin güç gösterme, başarıya yaklaşma ve başarısızlıktan kaçınma güduları ile ilişkisini inceleyen başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla beraber, Bruce (1986), sporcunun tecrübeli olmasının motive olmasını kolaylaştıracağını bildirmektedir<sup>(4)</sup>. Aşçı ve Gökmen (1995), bayan hentbolcular üzerinde yaptıkları çalışmada spor deneyimi ile yarışma kaygısı arasında ilişki bulamamışlardır<sup>(2)</sup>.

Sonuç olarak; profesyonel futbolcuların güç gösterme, başarıya yaklaşma ve başarısızlıktan kaçınma güduları amatör futbolculardan yüksek bulunmuştur. Ayrıca, 1.lig futbolcularının bu güdülerinin 2.ve 3.lig futbolcularından yüksek olduğu görülmektedir. Sportif tecrübeyle, 1.lig futbolcularının başarısızlıktan kaçınma güduları arasında zayıf pozitif, 2.lig futbolcularında ise sportif tecrübe ile güç gösterme güdüsü arasında zayıf negatif bir ilişki saptanmıştır. Ancak bu araştırmada sportif tecrübe kavramının araştırma grubundaki sporcuların kaç yıldır futbol oynadıkları, futbola başlama yaşları, antrenman yapma sıklıkları, antrenmanların süresi ve görev aldıkları müsabaka sayısı ile sınırlandırıldığı göz önünde bulundurulmalı ve sportif tecrübe ile başarı motivasyonu arasındaki ilişki bu sınırlılıklar altında yorumlanmalıdır.

### **KAYNAKLAR**

1. Anshel, M., Sport Psychology: From Tehory to Practice, Second Edition, Gorsuch Scarisbrick Publishers, 1994, p.20-29.
2. Aşçı, H.F., Gökmen, H., " Bayan Hentbolcülerde Yarışma Kaygısı, Başarı, Spor Deneyimi ve Atletik Yeterlilik İlişkisi", Spor Bilimleri Dergisi, 1995, 6 (2), 38-47.
3. Baker, F.C., Sport Psychology: Concept and Applications, John Wiley & Johns, 1990, p.8-38.
4. Bruce, L.H., "Motivation for Success in Sport", International Journal of Sport Psychologist, 1986, 17, p.1-9.
5. Cox, R.H., Sport Psychology, Second Edition, Wm.C.Brown Publishers, 1990, p.193-204.
6. Çoşkuntürk, O., Kişilik Özelliklerinden Kendine Güven, Kararlılık ve Başarı Dürtüsünün Sportif Performansa ve Geliştirilmesine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, G. Ü. Sos. Bil. Enst., Bed. Eğt. ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 1988, s. 61.
7. Davies, D., Psychological Factors in Competitive Sports, The Palmer Press, London, 1995, p. 78-82.
8. Duda, J.L., White, S., "The Relationship of Gender, Level of Sport Involvement and Participation Motivation to Task and Ego Orientation", International Journal of Sport Psychology, 1994, 25, p.4-18.
9. Frederic, G., ve ark. "Motivation and Elite Performance: An Exploratory Investigation with Bulgarian Athletes", International Journal of Sport Psychology, 27, p.173-182.
10. Gill, D.L., Psychological Dynamics of Sport, Human Kinetics Publishers, Illinois, 1986, p.58-66.
11. İkizler, C.H., Sporda Başarıyı Etkileyen Psikolojik Faktörler ve Psikolojik Antrenman, Doktora Tezi, Mar. Üniv. Sağ. Bil. Enst., Bed. Eğt. ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 1993, s.44.
12. İkizler, C.H., Karagözoğlu, C., Sporda Başarının Psikolojisi, 3. Baskı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1997, s. 41-48.
13. Jones, G., Hardy, L., Stress and Performance in Sport, Wiley Publishers, 1997, p.247-251.
14. Konter, E., Psikolojik Hazırlığın Teori ve Pratiği, Bağırçan Yayımevi, Ankara, 1994, s. 74.
15. Konter, E., Sporda Motivasyon, Saray Tıp Kitabevleri, İzmir, 1995, s. 27-44, 203-218.
16. Syer, J., Sporting Body, Sporting Mind, Cambridge Univ. Press, Cambridge, 1984, p.119.
17. Thomas, R., Science and Soccer, An Imprint of Chapman & Hall, London, 1996, p.280-285.
18. Wance, J., Edward, A., "The Effects of Subjective and Objective Competitive Outcomes on Intrinsic Motivation", Journal of Sport & Exercise Psychology, 1989, 11, p. 84-93